

Lugusid Virtsu kõrtsimehest

Karl Õismaa

„Lõuna Läänlane“, august 1990

Vanasti olnud Virtsus kõrtsimeheks ehtne rahvamees Kraanfeldt. Kui kõrtsilised loiuks jäänud ja muidu jorutanud, toonud ta lõõtsa välja, lasknud lahti lõbusa loo, kõrtsimehe väike koer aga tantsinud kahe jala peal, kelluke kaelas. Kohe olnud tuju teine ja mehed leti ees ostmas.

Kraanfeldt pidanud ka sigu. Tolleaegse kombe kohaselt olid sead vabapidamisel ja pidid ise end toitma: suvel rohumaal, talvel kõrtsi õues, kus hobusenonnide kõrval õnnestus maiustada ka reele jäetud kaera- või toidukotist.

Kord olnud kõrtsis muhulane, kes kas Pärnust või Tallinnast tulnud. Mees tahtnud enne üle väina minekut teha korralikud tropid. Ta võtnud hobuse ree eest lahti ning pannud sööma. Ise läinud kõrtsi. Olnud mõnusa jutuga mees ja kõrtsimees naernud, nii et kõht kõveras. Hoolas mees läinud vahepeal hobust vaatama ja näeb: kõrtsimehe sead nosivad tema ree peal toidukoti kallal, kus linnasaiad sees. Mees haaranud looga ja virutanud ühele pahategijale otse silmade vahele. Siga kiuksatanud ja keeranud sõrad taeva poole. Muhumaa mees saanud aru, et nüüd tuleb pahandus, haaranud kõrtsilaualt mütsi ja öelnud: „Ei nüüd ole aega, kõverik käis üle maapööraja ja maapöör ajal sõruksed taeva poole. Nüüd peab jalga laskma.“ Kõrtsilised ja kõrtsmik naernud muhulase imelikku juttu, läinud siis koos välja vaatama, et ehk ütleb mees veel midagi naljakat. Muhulane olnud juba kaugel merel, kui nähtud, miks külalisel nii kiire hakkas.